

Genesis 32: 1-22: Omgaan met je verleden.

Orde van dienst:

Welkom en advent: kaars en tekst.

Cantorij: Troost mijn volk

Votum en zegengroet

Psalm 65 (nieuwe psalmberijming) : 1, 2

Wet

Nieuw Liedboek 439 Verwacht de komst des Heren.

Gebed

Kinderen

Lied-Project.....

Inleiding.

Lezen: Genesis 32: 1-22

Preek

Psalm 146: 1, 2, 3

Nieuw liedboek 755 Toch overwint eens de genade.

Bevestiging Bert Pouwels als diaken.

Zegen

gebed

Zingen: Opwekking 755 Laat ons Christus zien.

Collecten: Who shall come?

Opwekking 769 Bouw uw koninkrijk.

Zegen.

Inleiding: Jakob is naar Haran gevlucht. Uit angst voor de woede en de wrok van zijn broer Esau.

Jakob heeft hem twee keer vreselijk bedrogen en aan zijn broer zijn toekomst ontnomen.

Het gaat goed met Jakob in Haran. Hij is in de loop van de jaren een grote meneer geworden. Een herdersvorst met vrouwen, kinderen en grote kudde schapen, geiten en kamelen.

Maar het gaat niet goed tussen zijn schoonvader Laban en Jakob.

Laban is jaloers op de voorspoed van Jakob. Zit hem dwars.

Ook de zonen van Laban zijn jaloers: 'Hij is zo rijk geworden doordat hij onze vader heeft bedrogen'.

En dan komt in diezelfde nacht de HERE bij Jakob en zegt: "Ga terug naar het land van je voorouders, naar je familie. Ik zal je terzijde staan".

Jakob gaat terug. Dezelfde weg die ooit zijn opa, Abraham, is gegaan. Van Haran naar het diepe zuiden. Ook omdat God hem riep om op reis te gaan. Dat geeft moed!

Maar er zijn twee grote obstakels: Laban en Esau.

Laban zal hem niet willen laten gaan. Met zijn dochters en kleinkinderen. Met zijn kuddes.

En Esau zal hem willen vernietigen.

Jakob zit klem.

Maar, omdat de HEER bij hem is krijgt Jakob moed. En hij vlucht.

Laban krijgt dat door en gaat achter Jakob aan om hem terug te halen. Met heel zijn familie jaagt hij Jakob achterna. Dit laat Laban niet gebeuren!

Maar onderweg verschijnt God aan Laban in een droom. Hij zegt: "Denk erom, dat je Jakob geen strobreed in de weg legt!".

En dat gebeurt: Laban haalt Jakob in, maar doet hem niets. Hij neemt afscheid van zijn dochters en kleinkinderen en keer terug naar Haran.

Jakob reist door naar het zuiden. Naar Beersheba. Terug naar het beloofde land.

Engelen verschijnen aan hem, als teken dat God hem beschermt. Een knipoog van God.

Preek:

In deze weken is er een bijzondere serie op televisie: “Onze jongens op Java”. Dia.
Het gaat over Indonesië. En over Nederlandse soldaten, die daarheen moesten om te vechten. Om de kolonie Indonesië te behouden voor Nederland.

In de Tweede Wereldoorlog had Japan Indonesië bezet. Maar na de atoombommen op Hiroshima en Nagasaki moest Japan capituleren en Indonesië loslaten.

De Indonesiërs zagen nu hun kans: nu was het moment om vrij te zijn.

Om zelf hun eigen land te besturen.

En op 27 augustus 1945 roept Soekarno de onafhankelijkheid van Indonesië uit. dia.

Nederland reageert direct: de kolonie Indonesië moet voor Nederland behouden blijven en duizenden soldaten worden naar Indonesië gestuurd om de kolonie weer in bezit te krijgen.

Wat volgt is een vreselijk wrede, bloedige strijd.

Veel Nederlandse soldaten weten niet wat ze tegemoet gaan als ze naar Indonesië gaan. Helemaal niet voorbereid op een wrede guerrilla-oorlog. Jongens, kinderen nog. Duizenden komen om.

De verhalen zijn vreselijk.

In de serie “Onze jongens op Java” komen er mannen aan het woord, die daar waren. Dia.

Die het hebben meegemaakt. De angst. De wreedheden. Die vrienden vlak naast zich hebben zien vallen. En toen ze thuiskwamen moesten ze ontdekken, dat het allemaal ook nog voor niets was geweest. Indonesië werd een eigen staat.

De meesten hebben er jarenlang over gezwegen. Konden niet praten over de angst. Over de wreedheden. Het bloed. Gezwegen, omdat ze ook zelf mensen hebben doodgeschoten.

In de serie zie je hoe ze nog worstelen met hun verleden.

Je ziet hoe ze moeizaam zwijgen en met hun tranen worstelen als hen gevraagd wordt: “Heb je zelf ook oorlogsmisdaden gezien?”

Tegelijk merk je hoe goed het ze doet om erover te spreken. Om het eindelijk te kunnen vertellen.

Om hun schaamte te overwinnen. Hun pijn.

Ik herken dat: mijn eigen vader is ook als soldaat in Indonesië geweest. Ook hij heeft daar weinig over verteld. Alleen de mooie dingen. Over de natuur. De vrienden.

Nu denk ik vaak: “Pappa, wat heeft u daar allemaal meegemaakt? Wat heeft het u gedaan? Ik wilde er zo graag nog eens met u over praten!”

Zo worstelen duizenden mensen met hun verleden.

Met hun opvoeding. Met de vele pesterijen op school. Met de scheiding van hun ouders. Met misbruik. Met een broertje of zusje dat je verloor. Met een verloren liefde. Met een domme keuze.

Met je bedrijf, dat in elkaar zakte. Met een conflict, dat nooit is opgelost. Met

Hoe ga je daarmee om?

Alleen maar zwijgen? Wegdrukken? Jezelf wijsmaken, dat het niet zo erg was? Gewoon niet terugkijken?

En dan nog dit: kan God nog iets voor je betekenen?

In het boekje “Struikelen over God” kwam ik deze zinnen tegen: “Niemand kan een goede toekomst tegemoet gaan, zonder het verleden te verwerken. De dingen van vroeger zijn niet zomaar voorbij”.

Daar gaat deze preek over.

Ook Jakob heeft een verleden: Esau.

(Dia – lijn...)

En Jakob is bang. Doodsbang.

Hij trekt naar het zuiden, naar huis, maar hij weet dat hij daar Esau weer zal ontmoeten. En hij is bang. Daarom stuurt hij boden vooruit en zegt: “Jullie moeten tegen mijn heer Esau zeggen: ‘Uw dienaar Jakob laat u weten....’”

Bij voorbaat laat Jakob aan Esau weten, dat hij voor Esau buigt. Dat Esau de meerdere is. En niet Jakob. En je voelt hoe Jakob zo wil laten weten, dat hij Esau bedrogen heeft, toen hij hem het eerstgeboorterecht ontftuselde. En dat dat gewoon slecht was.

Maar die boden keren terug met een vreselijke boodschap voor Jakob: “We zijn bij uw broer Esau geweest en hij komt naar u toe. Met een leger van wel 400 man!”

En Jakob krimpt van angst in elkaar.

Wat doet Jakob nu?

Jakob is nog steeds erg slim en verdeelt heel zijn bezit in twee kampen. Zijn vrouwen, kinderen, de schapen, geiten, runderen en kamelen.

Hij bedenkt: 'Als Esau het ene kamp uitmoordt, kan het andere kamp nog ontvluchten'.

En ik kijk toe terwijl ik het lees.

En ik denk: "Jakob, is dat het enige? Ben je toch weer alles slim zelf aan het regelen? Je weet ondertussen toch wel waar dat op uitloopt? Daar ben je toch juist in vastgelopen?!"

Maar dan staat er gelukkig, dat Hij op zijn knieën gaat voor God. Hij bidt.

Hij pleit op Gods beloften: "U heeft toch zelf gezegd, dat ik terug moest gaan. U heeft toch zelf dit land beloofd en voorspoed. En nu komt Esau eraan!"

Hij bidt angstig om bescherming tegen Esau, die onderweg is met een leger van 400 man...

Jakob buigt voor God en bidt. Hij opent zijn hart voor God.

Hij weet: zonder God is er geen toekomst.

En daarom helpt God Jakob met zijn verleden.

Maar: hoe doet hij dat?

Soms heb je met een spannend boek, dat je liefst even op de laatste pagina wilt kijken: hoe loopt het af? Wie heeft het gedaan? Krijgen ze elkaar?

En stiekem kijk je op de laatste bladzij.

Hoe gaat het met die twee broers?

We kijken even stiekem vooruit: na wat dagen reizen ziet Jakob in de verte Esau aankomen. Met zijn 400 man. Angstig verdeelt Jakob zijn kinderen over zijn vrouwen. Zet Jozef en Rachel achteraan. Buigt diep voor zijn broer. Zelfs zeven keer.

Wat doet Esau?

Hij rent zijn broertje tegemoet, sluit hem in zijn armen en kust hem. Die volwassen mannen huilen en verzoenen zich met elkaar.

Wat leren wij van deze God van Jakob?

We leren, dat er verzoening nodig is.

Zonder verzoening is er geen toekomst.

Want God had het natuurlijk anders kunnen doen. Hij had de jager, Esau, ver weg kunnen laten zwerven. Een plek ergens in Afrika. Daar kun je aardig jagen. Of Hij had Esau kunnen verzwakken.

Hem zelfs kunnen doden om zo de weg helemaal vrij te maken voor Jakob.

Maar dat heeft God niet gedaan.

Het wordt een ontmoeting voor Jakob.

Een ontmoeting met zijn verleden. Met zijn broer, die hij zo gemeen bedrogen heeft. Een ontmoeting met zichzelf. Wie hij was.

Als je je verleden bedekt, verdringt, verzwijgt, dan kan dat je toekomst verstikken.

Als je een pijnlijke relatie achter de rug hebt vol pijn en vernederingen, moet je je niet te snel in een volgende relatie storten. Niet voordat je teruggekeken hebt. Er over gepraat hebt. Je eigen fouten hebt ingezien. Als het nodig is, schuld beleden. Troost gezocht.

Anders is die nieuwe relatie zomaar een vlucht. Verdoving. En zul je weer dezelfde fouten maken.

Kom je weer jezelf tegen.

Als mensen jou pijn deden, pesten, gebruikten, dan moet je daarover praten. Met een goede vriend.

Met therapeuten. Niet om het even allemaal te kunnen vergeten. Dat kan meestal niet. Maar om het los te kunnen laten en je om te kunnen draaien naar de toekomst.

Hoe doet Jakob dat?

Jakob gaat de confrontatie niet uit de weg. Ondanks zijn angst. Hij trekt naar het zuiden.

En hij weet: daar wacht Esau.

Dan: Jakob begint bij God en bidt: "HEER, bescherm mij".

Dat is altijd goed: beginnen bij God die alles weet. Bij hem rust vinden. Vergeving. Troost. De God die jou geschapen heeft.

Dan gaat hij Esau tegemoet en stuurt boden vooruit. En die boden nemen de schuldbelijdenis van Jakob met zich mee: "Jullie moeten tegen mijn heer Esau zeggen: 'Uw dienaar Jakob laat u weten'". Mijn heer. Uw dienaar.

Hij stuurt geschenken voor zich uit voor Esau. Honderden geiten, bokken, kamelen, ezellen... Drie golven aan geschenken.

En als zij het aan Esau geven, dan moeten zij zeggen: "Ik hoor bij uw dienaar Jakob en dit is een geschenk voor zijn heer, voor Esau".

In alles merk je dat Jakob zijn bedrog erkent. Hij heeft wat goed te maken.

Jakob buigt voor Esau.

Hij buigt zo diep als nodig is om maar in het hart van Esau terecht te komen.

"Wat is hij veranderd!", moet Esau gedacht hebben.

Het is alsof we God zelf aan het werk zien.

Want God wil zich met ons verzoenen. Hij gaat ons niet uit de weg. Hij wil ons niet kwijt. Mooi!

Hij stuurt geschenken vooruit. De zon die opkomt. Eten en drinken. De mooiste muziek.

Zelfs het leven van zijn eigen Zoon.

Als een groot geschenk aan de wereld wil God door Jezus laten zien, dat hij met ons verder wil.

Hij wil geen wrok. Geen wraak over het verleden. Hij wil verzoening.

Hij wil ons bevrijden van onze schuld en schaamte. Bevrijden uit ons zwijgen en wegdrukken.

Hij verzwijgt onze zonden niet, maar legt ze op de schouders van Jezus.

Het kruis legt ons verleden pijnlijk open, maar bedekt, verzoent, het tegelijkertijd.

En dat maakt iets moois los.

Want dat maakt, dat we durven spreken. Dat we onze pijn, onze angst, de dingen waar we ons voor schamen, durven delen. Als gewonde oorlogs-veteranen.

Want we weten dat God ons niet afwijst.

Anders gezegd: God bedekt ons verleden niet door er maar over te zwijgen.

Hij bedekt ons verleden door het leven van Jezus over ons leven heen te leggen. Jezus leefde het leven dat wij hadden moeten leven en hij stierf de dood die wij hadden moeten serven.

Dat is kerst.

Jezus wordt als kind op onze aarde geboren en leeft ons leven.

Dat geeft ons de ruimte om ons verleden los te laten en naar de toekomst te kijken.

Want veel uit het verleden kun je niet meer goed maken.

Jakob kon dat nog wel.

Hij kon Esau nog ontmoeten en diep voor hem buigen.

Wij kunnen dat niet altijd meer.

Omdat de mensen van toen niet meer leven. Omdat het gewoon gebeurd is en niet meer terug te draaien. Omdat het tijd nodig heeft.

Maar je kunt het bij God neerleggen. Je mag het loslaten. Je schaamte, je boosheid, je verdriet. In je gebed. Je liederen.

We gaan straks het Kerstfeest vieren.

Feest van de bevrijding van je verleden. En van je nieuwe toekomst.

Je mag je omdraaien.

Zoals de jongen, die voor de zee stond. De zee, de golven pijn uit zijn verleden. Hij kon niet meer verder. Zijn weg liep dood. Tot hij zich omdraaide: toen zag hij het eindeloze land aan zijn voeten liggen. Hij kreeg een nieuwe toekomst.

Amen.